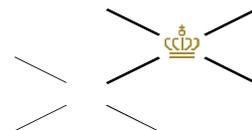

FORSVARSMINISTERIET
MINISTRY OF DEFENCE

Lad mig indlede med at slå fast, at det for regeringen er vigtigt, at den internationale koalitions kamp mod ISIL i Irak og Syrien finder sted i overensstemmelse med internationale konventioner og forpligtelser.

Regeringen tager klart afstand fra ethvert overgreb begået mod den irakiske civilbefolkning.

Det skal der ikke herske tvivl om.

Men vi skal samtidig huske på, hvorfor vi er i Irak, og hvad det er for et overordnet formål, som vores indsats tjener.

Vi er dér for at hjælpe irakerne med at bekæmpe ISIL og den brutale og barbariske styreform, som terrororganisationen bl.a. har udsat store dele af den irakiske civilbefolkning for.

Vi skal heller ikke glemme, at ISIL står bag terror gennemført i bl.a. Europa, og at der er tale om en organisation, der på mest hensynsløs og kynisk vis slår civile og forsvarsløse ihjel.

Så der er altså rigtig mange gode grunde til, at vi skal hjælpe irakerne med at bekæmpe ISIL.

Og der er gjort mærkbare og betydelige fremskridt i løbet af de seneste år.

Som eksempel på fremskridtene kan jeg nævne, at ISIL har tabt kontrol med mere end 60 % af tidligere kontrolleret territorium i Irak og ca. 35 % i Syrien, ligesom mere end 4 mio. mennesker er blevet befriet fra ISIL i Irak og Syrien. Alene i 2016 er én million irakere vendt tilbage til deres hjem som følge af koalitionsens stabiliseringsindsats.

Og netop nu er irakiske sikkerhedsstyrker bl.a. i færd med at nedkæmpe den resterende del af ISIL-krigere, som har forskanset sig i et mindre område af den gamle bydel i Mosul. Og som i stor grad søger at beskytte sig bag uskyldige civile.

Det vil før eller siden lykkes irakiske sikkerhedsstyrker at indfri målsætningen om at befri Mosul fra ISIL.

Dermed vil endnu en væsentlig sten være ryddet af vejen i bekæmpelsen af ISIL.

Men et spørgsmål, som naturligt rejser sig i den forbindelse, er, hvorvidt man på sigt vil se et stabilt, fredeligt og levedygtigt Irak, når ISIL er bekæmpet.

Årtiers diktatur, stridigheder mellem forskellige etniske og religiøse grupperinger og i det hele taget en konfliktfyldt region har sat sig mærkbare spor i Irak.

Der udestår derfor en både vanskelig og krævende indsats forbundet med at stabilisere og genopbygge landet – og ikke mindst skabe den nødvendige nationale forsoning blandt sunnier, shiiter og kurdere.

Det er et arbejde, som må og skal ledes af irakerne selv. Det internationale samfund assisterer Irak på bedste vis. Men ansvaret ligger først og fremmest hos den irakiske befolkning og den regering, som den måtte vælge.

Det vil tage tid. Der vil være tilbageslag. Hvis vi ikke er tålmodige og giver irakerne plads til den proces, så risikerer vi at sætte vores hårdt tilkæmpede fremskridt over styr.

Vi har lige fra starten af været bekendt med disse forhold og udmærket været klar over, at Iraks kamp for en stabil og fredelig fremtid ville byde på både store og små forhindringer.

Den aktuelle sag om overgreb er en af disse forhindringer. Sådanne overgreb er forfærdelige og helt og aldeles uacceptable.

Men jeg mener ikke, at vi af den grund så skal indstille vores hjælp til Irak. Tværtimod. Det er jo ikke, når det bliver besværligt, at vi skal stikke hovedet i busken.

Jeg mener absolut ikke, at vi skal løbe fra vore internationale forpligtelser og de løfter, som vi har givet koalitionen, herunder irakerne. Og heller ikke, at vi skal se stort på de fremskridt, som indtil nu er opnået i kampen mod ISIL; og blot overlade den irakiske civilbefolkning til sin egen videre skæbne.

For regeringen vil et sådant valg også være at spille hasard med Danmarks anseelse som en troværdig og ansvarlig international samarbejdspartner, der aktivt bidrager til opretholdelse af international orden, fred og stabilitet.

Det er samtidig naivt at tro, at der i den internationale kamp mod ISIL og de generelle bestræbelser på at skabe et mere stabilt Mellemøsten, ikke også er noget på spil for Danmarks sikkerhed og nationale interesser.

Det burde de seneste års udvikling med bl.a. terroranslag flere steder i Europa – senest i London 3. juni – være en tilstrækkelig påmindelse om ikke er tilfældet.

Det vil have vidtrækkende konsekvenser, hvis den amerikansk-ledede koalition måtte vælge at indstille samarbejdet med den irakiske regering og trække sin støtte tilbage.

Vi skal i stedet forholde os aktivt, når vi støder på forhold, som ikke er acceptable.

At der i visse dele af det irakiske sikkerhedsapparat – og navnlig blandt en række bestemte paramilitære grupper – er problemer med overholdelse af den humanitære folkeret og menneskerettighederne, er velsagtens næppe nogen overraskelse.

Uafhængige og internationalt respekterede menneskerettighedsorganisationer har løbende rapporteret om overgreb og indikationer på overgreb i forbindelse med kampene mod ISIL, herunder overgreb begået af irakiske styrker. Også i forbindelse med de igangværende kampe i Mosul, hvilket koalitionen er opmærksom på.

Dette alvorlige spørgsmål om mulige overtrædelser af krigens love har da også været drøftet ved flere lejligheder her i Udvalget.

Selvom det ikke kommer som en overraskelse, at irakiske sikkerhedsstyrker begår overgreb på civile eller frihedsberøvede personer, så er det naturligvis ikke noget, som vi bare skal acceptere eller se igennem fingre med.

Overgreb er forkastelige og grupvækkende. Noget, som både koalitionen og vi fra dansk side på det kraftigste tager afstand fra og vedholdende insisterer på skal undersøges, så de ansvarlige kan blive stillet til regnskab for deres ugerninger.

Overgreb som de beskrevne er umenneskelige. De er ulovlige. Og de kan medvirke til at undergrave den irakiske befolknings tillid til og opbakning til den internationale kamp mod ISIL og ikke mindst udsigterne til at skabe varig stabilitet i Irak.

Der er derfor flere grunde til, at det er noget, som vi skal følge op på.

Det er også derfor, at spørgsmålet om irakiske sikkerhedsstyrkers overholdelse af krigens love og menneskerettighederne løbende drøftes mellem koalitionen og irakiske myndigheder.

Senest har jeg personligt drøftet emnet med den irakiske forsvarsminister under dennes besøg i København den 10. maj.

Tidligere har også statsministeren, udenrigsministeren samt højtstående embedsmænd drøftet emnet med repræsentanter fra den irakiske regering.

Så sent som 30. maj – altså efter at den aktuelle historie var kommet frem – rejste den danske ambassadør-til-Irak sagen under et møde med en højtstående repræsentant fra den irakiske regering i Bagdad.

Irakerne, herunder den irakiske forsvarsminister, har gentagne gange bekræftet, at den irakiske regering tager spørgsmålet om irakiske sikkerhedsstyrkers overholdelse af krigens love og menneskerettighederne meget alvorligt.

Der er en klar tilkendegivelse fra irakisk side om, at enhver troværdig mistanke om overgreb på civile eller frihedsberøvede personer vil blive grundigt undersøgt af den irakiske regering.

I den konkrete sag kan det konstateres, at den irakiske regering har handlet resolut.

Der er nedsat en kommission, der skal undersøge beskyldningerne fremsat mod irakiske sikkerhedsstyrker med henblik på at få fastlagt sagens kendsgerninger, og således at de ansvarlige for overgreb begået mod civile eller frihedsberøvede personer retsforfølges.

Under den danske ambassadør-til-Iraks møde i Bagdad den 30. maj blev det fra irakisk side bekræftet, at en undersøgelse af beskyldningerne mod den pågældende enhed pågår.

Via Forsvaret er det desuden oplyst, at man fra irakisk side har henvendt sig til koalitionen med anmodning om støtte til at få afdækket sagen.

I lighed med tidligere lignende sager bistår den amerikansk-ledede koalition de irakiske myndigheder med oplysninger og ekspertise, som måtte være relevant for gennemførelsen af undersøgelser af denne art.

Summa summarum er der altså tydelige tegn på, at der også på irakisk side ses med stor alvor på denne sag.

Og forhåbentligt ender det med, at personerne bag overgrebene bliver identificeret, anklaget og retsforfulgt for deres grove forseelser.

Men selvom der bliver handlet i denne sag, så vil det desværre ikke være overraskende, hvis lignende sager opstår fremadrettet. Det må vi være forberedte på.

-- oOo --

Hvad angår den danske militære indsats i Irak kan jeg oplyse, at Forsvaret har oplyst, at de danske styrkebidrag på Al Asad-luftbasen ikke på noget tidspunkt har haft et samarbejde med eller på anden vis bistået den enhed, som nu er under mistanke for bl.a. at have overtrådt krigens love i forbindelse med befrielsen af Mosul.

Forsvaret har desuden bekræftet, at der til d.d. ikke er kendskab til, at personel og enheder, som de danske styrkebidrag har ydet uddannelse, træning og støtte til i rammen af Task Force Al Asad, har været under anklage for at have begået menneskerettighedskrænkelser eller brud på krigens love.

De grupper, som Forsvaret har trænet, er først og fremmest personel fra den 7. irakiske division. De danske soldater har også i mindre omfang medvirket i uddannelsen af personel fra både det irakiske grænsepoliti og det irakiske føderale politi.

Netop fordi beskyttelsen af civile og de irakiske styrkers legitimitet er vigtig for regeringen, udgør undervisning i krigens love et fast integreret element i den danske træning.

Til sidst vil jeg gerne endnu en gang understrege, at forlydender, som dem senest bragt i bl.a. Der Spiegel og Toronto Star, selvsagt vækker både afsky og dyb bekymring.

-- oOo --

Som led i den aktuelle indsats spiller Irak og landets indbyggere af indlysende grunde en hel central rolle, som man ikke kan se bort fra, hvis det skal lykkes at fjerne truslen fra ISIL.

Derfor ligger det heller ikke regeringen på sinde at ændre på Danmarks aktuelle kurs i forhold til kampen mod ISIL – og som led heri støtten til den internationale koalitions samarbejde med den irakiske regering.

Der er udsigt til et langt, sejt og strabadserende træk, hvilket regeringen på intet tidspunkt har lagt skjul på. Og undervejs vil både større og mindre forhindringer skulle forceres.

Regeringen har dog fortsat tiltro til, at det over tid vil lykkes koalitionen at nedkæmpe ISIL og via en bredspektret indsats, der både omfatter politiske, økonomiske og militære virkemidler, hjælpe irakerne i deres kamp for et fredeligt og stabilt Irak.

Tak.